

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1143/3
Podgorica, 01.11.2019. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu „TDI Radio“ iz Podgorice, emiteru radijskog programa „TDI Radio“, izriče se **upozorenje** kao upravno-nadzorna mjera **jer je** dana 26. septembra 2019. godine, u terminima od 9:01:33-9:02:41, 10:04:02-10:05:12, 11:01:38-11:02:49, 12:02:18-12:03:35, 13:01:00-13:02:23 i 14:01:44-14:03:08 časova, prekršio zabranu sponzorisanja informativnog programa „Vijesti“ i što je istog dana u terminu od 10:20:07 do 13:40:06 časova, u okviru sponzorisano programskog sadržaja „Ritam dana“, emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i propustio da oglašavanje učini lako prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja, dok je posebnim promotivnim upućivanjem na usluge sponzora direktno podsticao na korišćenje istih.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11));
 - b) kršenja obaveze emitera da radiopromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i zvučno odvojenom od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama);
 - c) kršenja zabrane sponzorisanja vijesti, odnosno informativnog programa (član 95 stav 5 Zakona o elektronskim medijima i član 60 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama);
 - d) kršenja uslova da sponzorisani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga sponzora, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge (član 95 stav 1 tač. 2 Zakona o elektronskim medijima i član 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se privrednom društvu „TDI Radio“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru radijskog programa „TDI Radio“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privrednom društvu „TDI Radio“ d.o.o. iz Podgorice je dužna da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru radijskog programa „TDI Radio“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru 'TDI Radio' upozorenje jer je dana 26. septembra 2019. godine prekršio zabranu sponzorisanja informativnog programa, zabranu emitovanja prikrivenih komercijalnih audiovizuelnih komunikacija, kao i zabranu direktnog podsticanja na korišćenje usluga sponzora. Emiter je upozoren i zbog kršenja obaveze da radiopromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja“.

5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Redovnim monitoringom emitovanog radijskog programa „TDI Radio“, privrednog društva „TDI Radio“ d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je konstatovala da je dana 26. septembra 2019. godine emitovana informativna emisija „Vijesti“ i to u terminima od 9:01:33-9:02:41, 10:04:02-10:05:12, 11:01:38-11:02:49, 12:02:18-12:03:35, 13:01:00-13:02:23 i 14:01:44-14:03:08, koja je bila sponzorisana. Takođe, utvrđeno je da je istog dana u terminu od 10:20:07 do 13:40:06 časova emitovan i sponzorisani programski sadržaj „Ritam dana“ sa elementima komercijalne AV komunikacije (nalaz Sektora za monitoring broj 05-1143 od 11.10.2019. godine).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učešću ovih sadržaja u sklopu emitovanih programskih sadržaja, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja čl. 85 st. 1, čl. 88, čl. 89 st. 1, čl. 95 st. 1 tač. 2 i čl. 95 st. 5 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), čl. 13 st. 1 i 2, čl. 37 st. 1, čl. 60 i čl. 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-R-K-27.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-1143/1 od 14.10.2019.g.).

Dana 15.10.2019. godine, emiter je dostavio pisano izjašnjenje povodom navedenog zahtjeva (akt br. 02-1143/2 od 15.10.2019.g.), u kom navodi da „*potvrđuju sve navedeno u dopisu*“, te da se „... *izvinjavaju zbog greške...*“, kao i da „... *greška nije bila namjerna i da neće praviti ovakve propuste u budućnosti*“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- radio oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tačka 14 Zakona);
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tačka 15 Zakona i član 4 stav 1 tačka b Pravilnika);
- sponzorstvo je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva učešće fizičkog ili pravnog lica, koje se ne bavi djelatnošću pružanja AVM usluga, niti proizvodnjom audiovizuelnih radova, u finansiranju radijskih i/ili televizijskih programa, s ciljem da promoviše svoje ime, zaštitni znak, ugled, aktivnosti, proizvode ili usluge (član 8 stav 1 tačka 17 Zakona);
- radiopromocija, prema članu 4 st. 1 tačka m) Pravilnika, predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga;
- članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije;
- članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda;

- članom 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja;
- član 95 stav 1 tačka 2 Zakona i član 61 Pravilnika propisuju da sponzorisanе AVM usluge i programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge;
- član 95 stav 5 Zakona i član 60 Pravilnika predviđaju da vijesti, odnosno informativni programi i programi o društveno-političkim aktuelnostima ne smiju biti sponzorisani.

Na osnovu uvida u snimak emitovanih sadržaja, kao i izjašnjenja emitera može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 26.09.2019. godine emitovao informativnu emisiju „Vijesti“ u terminima od: 9:01:33-9:02:41, 10:04:02-10:05:12, 11:01:38-11:02:49, 12:02:18-12:03:35, 13:01:00-13:02:23, 14:01:44-14:03:08 časova.

Emitovana informativna emisija je bila sponzorisana. Uoči početka svake emisije je istaknuta poruka „Vijesti 'TDI Radija' predstavlja 'Orbit'“.

2. Istog dana emitovana je emisija „Ritam dana“, u terminu od 10:20:07 do 13:40:06. Emisija je sponzorisani sadržaj čiji je sponzor diskoteka „Omnia“. Za djelove emisije, čiji se transkripti daju u nastavku, nije bilo govorne niti zvučne oznake da je u pitanju komercijalna audiovizuelna komunikacija (radiopromocija).

Voditeljka programa, najavljujući emisiju u terminu od 10:20:07 do 10:20:45, kaže: „Ritam pravog jesenjeg dana, tu smo mi da popravimo raspoloženje samo hitovima, kao što ste i navikli i dobrim idejama za provod. Ono što sigurno ne smete da propustite to je, hajde da kažemo, kruna letnje sezone i zatvaranje. Fenomenalna žurka u diskoteci 'Omnia', jer, gde bi drugo bio najbolji provod nego u Budvi. Ove subote gostuje Aca Lukas i treba da rezervišete svoje mesto na vreme na 068 040 333, a mi se definitivno vidimo u Budvi.“

U istoj emisiji, u terminu od 10:43:38 do 10:45:13, voditeljka kaže: „E ovako, dragi ugostitelji, pričam sada vama, najviše, svima zapravo se obraćam, ali najviše nekako ugostiteljima zato što sezona prolazi, polako se skupljaju bašte širom Crne Gore, o primorju, naravno, i da ne pričamo i to sve, je li, treba da bude očuvano, lepo, dobro, do sledeće godine. Pošto kreću loši vremenski uslovi, te kiša, pa će sneg, pa će vetar, pa oluja i svašta nešto, treba da brinemo o onim drvenim garniturama koje imamo svi i da uradimo nešto dobro za njih i da sačuvamo pare i za narednu godinu. 'Trcolin Gold' je u pitanju. To je lazurni premaz sa dodatkom voska, pogodan, naravno, za drvo i izložen ekstremnim atmosferskim uticajima. Dakle i kad dođe sledeće leto, i opet budu temperature +40, drvo će da bude zaštićeno, sve naše stolice, stolovi, ležaljke i ostalo, jer ima i UV zaštitu koja ne dozvoljava da boja puca pod uticajem sunčevih zraka. Znači, za drvene površine, kapije, ograde, brvnare, letnjikovce, nameštaj, kao što rekoh ležaljke i ostalo, pa čak i krovne konstrukcije, pa ako imate i takve suncobrane, zašto ne, vi lepo pravac u bilo koji proizvod da kupite iz 'Trcom-a', nećete se pokajati. 'Trcolin Gold' za drvene površine, to je ono što vam treba u svakom slučaju i bilo šta, celokupni asortiman 'Trcom' proizvoda možete naći u svim 'OKOV' objektima širom Crne Gore tako da nemojte da se kajete posle kada vam nešto popuca nego iskoristite ovu priliku i kupite 'Trcolin Gold'“.

3. S obzirom da je emiter predmetnog dana uoči emitovanja informativne emisije „Vijesti“, u terminima od 9:01:33-9:02:41, 10:04:02-10:05:12, 11:01:38-11:02:49, 12:02:18-12:03:35, 13:01:00-13:02:23 i 14:01:44-14:03:08 časova, emitovao poruku „Vijesti 'TDI Radija' predstavlja 'Orbit'“, upućuje na to da je programski sadržaj koji je slijedio sponzorisan, te se može nedvosmisleno utvrditi da je emiter na ovaj način prekršio član 95 stav 5 Zakona, odnosno član 60 Pravilnika koji predviđaju da vijesti, odnosno informativni programi ne smiju biti sponzorisani.
4. Postojanje prikrivenog oglašavanja u toku programskog sadržaja „Ritam dana“ (pirisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se uočiti kroz:

- kada je riječ o prvom dijelu programskog sadržaja, predstavljen je klub 'Omnia' u Budvi na način da se preporučuje ugostiteljski objekat i gledaocu se obraća kao potencijalnom potrošaču/gostu („ono što sigurno ne smijete da propustite... je... kruna ljetnje sezone i zatvaranje. Fenomenalna žurka u diskoteci 'Omnia', jer, gde bi drugo bio najbolji provod nego u Budvi. Ove subote gostuje Aca Lukas i treba da rezervišete svoje mesto na vreme na 068 040 333, a mi se definitivno vidimo u Budvi");
- kada je riječ o drugom dijelu programskog sadržaja, predstavljen je proizvod „Ircolin Gold” na način da se preporučuje gledaocu i obraća mu se kao potencijalnom potrošaču („svima... se obraćam, ali najviše... ugostiteljima, zato što sezona prolazi, polako se skupljaju bašte širom Crne Gore... to sve... treba da bude očuvano, lijepo, dobro, do sljedeće godine, treba da... sačuvamo pare i za narednu godinu. 'Ircolin Gold' je u pitanju. To je lazurni premaz sa dodatkom voska, pogodan... za drvo i izloženo ekstremnim atmosferskim uticajima... i kad dođe sljedeće ljeto i opet budu temperature +40, drvo će da bude zaštićeno... jer ima i UV zaštitu koja ne dozvoljava da boja puca pod uticajem sunčevih zraka. Znači, za drvene površine, kapije, ograde, brvnare, letnjikovce, nameštaj, kao što rekoh ležaljke i ostaio, pa čak i krovne konstrukcije... vi lijepo pravac i bilo koji proizvod da kupite iz 'Ircol-a', nećete se pokajati. 'Ircolin Gold' za drvene površine, to je ono što vam treba u svakom slučaju... celokupni asortiman 'Ircol' proizvoda možete naći u svim 'Okov' objektima širom Crne Gore tako da nemojte da se kajete posle kada vam nešto popuca nego iskoristite ovu priliku i kupite 'Ircolin Gold'”).

Naime, kada su u pitanju navedeni djelovi programskog sadržaja „Ritam dana”, jasno je da su u pitanju promotivne poruke, budući da se u prvom dijelu navodi gostovanje u klubu, kao i broj telefona preko kojeg se može izvršiti rezervacija u istom, dok se u drugom dijelu priloga navodi određeni proizvod za zaštitu drvenih površina i dostupnost ovog proizvoda u određenom prodajnom objektu.

5. Promotivnim upućivanjem na ponudu usluga sponzora (diskoteka „Omnia”) programskog sadržaja „Ritam dana” emiter je prekršio član 95 stav 1 tačka 2 Zakona i čl. 61 Pravilnika, koji zabranjuju da sponzorisanе AVM usluge i programi direktno podstiču na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge.

Dio emitovanog programskog sadržaja (najava programskog sadržaja, u terminu 10:20:07 do 10:20:45 časova) se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, odnosno radiopromocijom u toku emisije / programa, jer u njemu značajnu ulogu imaju informacije od značaja samo za ugostiteljski objekt / diskoteku „Omnia” i prednost njene ponude („... najbolji provod”, „... Ove subote gostuje Aca Lukas i treba da rezervišete svoje mjesto na vrijeme na 068 040 333...”).

6. U toku emitovanog programskog sadržaja „Ritam dana” voditeljka je preuzela ulogu prezenterke proizvoda „Ircolin Gold” i diskoteke „Omnia”, a sve to bez ikakve oznake da se radilo o radio oglašavanju (radiopromociji). Na ovaj način emiter nije radio oglašavanje učinio lako prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja, čime je prekršio član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da je emitovanjem predmetnog sadržaja „Ritam dana” emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu direktnog podsticanja na korišćenje usluga sponzora programa posebnim promotivnim upućivanjem na te usluge, kao i zbog propuštanja obaveze da radiopromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom. Na taj način on je emitovao prikrivene komercijalne AV komunikacije. Takođe, emiter je predmetnog dana prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i u pogledu zabrane sponzorisanja informativnog programa, jer je informativna emisija „Vijesti” bila sponzorisana.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-R-K-27 od 21.07.2011. godine emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je objavljivanjem programskog sadržaja prekršio čl. 85 st. 1, čl. 89 st. 1, čl. 95 st. 1 tač. 2 i čl. 95 st. 5 Zakona, kao i čl. 13 st. 1, član 37 stav 1, čl. 60 i čl. 61 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru radijskog programa „TDI Radio“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Privrednom društvu „TDI Radio“ d.o.o. iz Podgorice je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom radijskom programu „TDI Radio“.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- „TDI Radio“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

DIREKTOR
Goran Vuković

